

Mel i Sucre

Obra Cultural Balear - Sant Joan

Gener / 1996 - núm. 187

MEL I SUCRE. Gener, núm. 187. Butlletí informatiu de l'Obra Cultural Balear a Sant Joan.

Local social: carrer de Ramon Llull, 48. 07240 Sant Joan (Mallorca).

Consell de redacció: Guillem Florit, Joan Sastre, Joan Font, Joan Moratinos, Miquel Company.

Tirada actual: 500 exemplars.

Disseny de la capçalera: Jaume Falconer

Coberta i contracoberta: muntatge sobre fotografies de Guillem Florit *Marió*

Dipòsit legal: PM. 49/1983

Els articles publicats a la revista expressen únicament l'opinió dels seus autors.

Els articles originals s'han d'entregar abans de dia 18 del mes en curs.

Nota: S'adverteix als possibles lectors de *Mel i sucre* que aquesta revista, amb els seus escrits i comentaris, pot ferir la sensibilitat dels esperits no acostumats.

EN AQUEST NÚMERO HI TROBAREU

- Notícies locals
- Fotos d'antany, per G. Sánchez
- La primera infantesa, per M. Gayà Sitjar
- El primer premi del XXIV Certamen Poètic Verge de Consolació serà Premi Miquel Gayà Sitjar, per J. Jaume
- Dos dits de seny. Nadal Déu s'ha fet vulgar, per N. Torres
- La no-violència, per Gandhi
- Camina caminaràs...
- Jardineria. El llenguatge de les flors (3), per F. Nicolau
- Garbes del P. Ginard (2). De la vida dura, per J. Estelrich
- Alcoholisme, detecció i derivació, per J. Vázquez
- Mel i sucre, dolcet, dolcet, per J. Bauçà
- Meteorologia, per Miquel Company i Miquel Alzamora
- Bon profit
- El plaer de beure, per F. Grimalt
- Notícies de la Biblioteca i l'Arxiu municipals, per C. Ll. Gayà
- Agenda

**El consell de redacció
es reunirà dia 24 de gener,
a les 21 h, al casal social.
Els col·laboradors
hi estau convidats**

NOTA DE REDACCIÓ

Totes les persones o entitats que se sentin al·ludides pel contingut d'aquesta revista, tenen a la seva disposició una secció de «Cartes al Director» que admet escrits que compleixin les següents condicions:

- L'extensió màxima és un foli mecanografiat a dos espais.
- Les cartes han d'anar signades per l'autor, que ha de ser identificable.

NOTÍCIES LOCALS

Joan Sastre, Marió, Margalida Estelrich, Turricana, i Miquel Company, Mena, entre d'altres, reberen l'homenatge de l'Obra Cultural Balear per les tasques que realitzen les entitats que ells representen.

— El passat 15 de desembre es va fer al Casino de Mallorca l'acte central de la IX edició del Premis 31 de Desembre que, com cada any, organitza l'OCB. En aquesta edició que, comptà, per primera vegada, de l'assistència del president de la CAIB, hi assistiren un total de 12 santjoaners. En el transcurs del discurs que féu n'Antoni Mir, president de l'OCB, destacà la pèrdua de líders socials a Mallorca al llarg de 1995. Aleshores hi hagué una ovació, per la pèrdua de l'amo en Pep Estelrich, Turricano.

— El batle continua amb la seva lluita particular contra el Consell Insular de Mallorca. Ha presentat un recurs de reposició contra la Comissió Insular d'Urbanisme en què acusa el CIM de maltractar el nostre poble aplicant criteris diferents als que aplica en altres pobles (es refereix a casos de 1992 i 1994, una època en què el govern del CIM estava en unes mans diferents de les actuals). Com sabeu, el Consell i l'Ajuntament de Sant Joan voldrien criteris diferents per a la construcció en terreny rústic. Mentre l'Ajuntament és molt permissiu (en l'aspecte formal, i encara molt més en el pràctic), el Consell és més restrictiu i es nega a aprovar les nostres Normes Subsidiàries. El batle opina que el CIM trepitja la voluntat del poble amb aquestes imposicions. Es veu que el Consell és bo quan es comporta com una mamella per aconseguir subvencions, però dolent quan intenta impedir que Sant Joan es convertesqui en un campi-qui-pugui.

— L'Ajuntament ha publicat els horaris de les activitats formatives que es fan a la Casa de Cultura. Hi ha classes cinc dies per setmana (els horabaixes dels dilluns, dimarts, dimecres i divendres i els matins dels dissabtes). L'oferta consisteix en educació d'adults i diverses especialitats artístiques. En relació amb la Casa de Cultura, des del mes de gener, es cuida de la consergeria i el bar n'Hermosinda Mariño.

Tres santjoaners formen part del grup Flor de Cascall Teatre.

— El grup de teatre Flor de Cascall, format pels santjoaners Antònia Matas, *Rumbet*, Antoni Bonet, *Síndic* i Margalida Mesquida, *Jordi*, presenta l'obra *Una hora de felicitat* a diversos punts de la Part Forana. Esperam tenir la possibilitat de veure'ls actuar amb aquesta obra aviat a Sant Joan. Precisament, Antoni *Síndic*, juntament amb Julio Calabria, el director de Flor de Cascall, són els monitors d'un taller de teatre que es fa a la Casa de Cultura.

— Aquestes festes de nadal, la Banca March regalava nadalers als seus clients pensionistes (els nadalers, també dits flors de nadal, són aquests ramellers tan decoratius que tenen una part de les fulles d'un vermell encès). Un regal original que degué contribuir a donar ambient festiu a moltes cases santjoaneres.

— La Penya Motorista ja té 39 anys. Ho va celebrar com fa habitualment amb una missa (amb predicador extern i músics de prestigi) i un dinar a Can Tronca, que aplegà més de tres-centes persones. Enguany, que serà el 40 aniversari, volen fer una sèrie d'activitats ben sonades, com ara una excursió pels Països Baixos i Alemanya el proper mes d'abril.

— El dia 29 de desembre va tenir lloc a la sala de plens de l'Ajuntament un concert de la coral infantil i de la coral adulta del Col·legi Son Juny, amb un extraordinari èxit de públic i una correcta actuació de la quarentena de cantaires les conformen, tot interpretant cançons de Nadal.. Aquestes dues corals foren dirigides per na Francisca Font, fins

Els nins de la coral infantil també cultiven qualche cosa més que la cultura Power-ranger.

**POUS - CISTERNES - SÍQUIES - DEMOLICIONS
FEINES AMB COMPRESSORS - RETRO
MINIEXCAVADORES**

Gabriel Gayà Morlà

Cooperativa, 5-7
Tel.: 64 78 69. Mòbil: 908 53 58 76
07260-PORRERES

 BANCA MARCH

**C/ de Mestre Mas, 11
Tel.: 52 60 66
07240 Sant Joan**

Si teniu cantera pensau que ja diuen «qui canta els seus mals espanta».

l'any passat mestra de l'escola. A partir d'ara la coral adulta serà dirigida per na Joana Estelrich Blanch. Hem sabut que els assajos d'aquest nou grup són tots els divendres a les 21 h a l'escola i hi estan convidats tots aquells santjoaners i santjoaneres que tinguin una mica de cantera.

La coral infantil funciona com una activitat extraescolar més. La coral adulta s'ha creat com un intent de perllongació dels nins que acaben a l'escola i volen continuar cantant, amb l'afegitó de pares, mares, parents i ex-alumnes que els agrada fer aquesta activitat.

— Un grup de santjoaners de la tercera edat varen fer una excursió a Gandia. Una vegada allà varen tenir l'oportunitat de fer diverses excursions amb autocar, tant pel nostre país com també per la veinada Castella. Varen quedar tan satisfets del viatge que ja fan plans per fer-ne un altre enguany.

— Dins la seva *tournee* per Mallorca, la companyia Circo Màgic va fer una visita a Sant Joan, el passat 9 de desembre. Un centenar de persones (infants i pares) varen gaudir durant dues hores de les atraccions habituals del circ: equilibristes, malabaristes, acròbates, mags, músics i els inevitables personatges televisius.

<p>PLANXA • PINTURA</p> <p>Rafel gaià gaià</p> <p>Gràcies per la seva confiança</p> <p>C/. Solana, 31 • Tel. 52 65 35</p> <p>servei de Grua: Verger Tel. 64 74 01</p> <p>Carrereria i Pintura Autoritzada</p> <p>GARANTIZAT</p> <p>07240 - SANT JOAN - Mallorca</p>	 <p>JAUME SASTRE BAUZA Llanterner i Pintor</p> <p>C/ de Josep Rosselló i Ordines Tel.: 52 65 53 Sant Joan</p>
---	--

La Sibila i la els Reis d'Orient són dos dels actes estel·lars de les festes de Nadal.

— Les festes de Nadal s'han celebrat amb l'habitual combinació d'actes religiosos, festes i tiberis pantagruèlics. La sibil·la va tornar ser Catalina Barceló Roig i Bàrbara Gayà va ser l'àngel per segon any consecutiu. Molta gent es va concentrar per rebre el nou any amb els grans de raïm, el confetti i el xampany. Els Reis varen arribar d'Orient el 5 de gener. Anaven precedits pels xeremiers, ja que la Banda de Cornetes s'ha dissolt, com podeu llegir en aquest mateix número. El mal temps va obligar a entregar les joguets dins l'església.

— El diari *Última Hora* del passat 16 de desembre es feia ressò de l'expedient que l'Ajuntament ha obert per l'obra il·legal del diputat Francesc Gilet, del qual us informarem el mes passat. Per a una persona que no estigui al corrent de les coses que passen al poble, la lectura d'aquest article li pot donar la sensació que l'Ajuntament vigila el compliment de la legalitat urbanística i penalitza els infractors, quan en realitat tothom sap que el batle es va veure obligat a obrir l'expedient quan la notícia va botar a la premsa i que la multa que fan comptes posar és d'una quantia ridícula. D'altra banda, el batle ha escrit una carta al *Diario de Mallorca* puntualitzant una informació d'aquest diari. Es veu que les obres no són un xalet, sinó unes parets encara sense forjat (han fet retre molt les 370.000 que valen segons els perits), i que la multa que poden posar a la Sra. Sancenón és exactament la que marca la llei, un 5%.

 "la Caixa"

AGÈNCIA DE
SANT JOAN

Carrer Bellavista, 38

Tel.: 52 60 78

PLANTERS i ORNAMENTALS
NICOLAU

C/ de Ramon Llull, 52
07240 Sant Joan
Tel.: 56 03 46
52 61 87 (part.)

PLANTERS

ORNAMENTALS

NICOLAU

— Durant el repartiment de les joguetes que els Reis varen dur als infants es varen donar a conèixer els guanyadors del tradicional Concurs de Betlems. El dia de Cap d'Any, el jurat va visitar els concursants i va resultar guanyador el betlem presentat per na Maria Cartera. Altres premiats foren Maria Teresa Munar i Antoni Bauçà, *de la Plaça*. Curiosament, la majoria de premiats repeteixen cada any en els primers llocs, cosa que demostra que de cada vegada esmolen més l'enginy i depuren la tècnica.

El concurs de Betlems del 1995 fou guanyat per na Maria Cartera.

— El 21 de desembre un lladre o lladres robaren una caixeta amb doblers de la Cooperativa i billets de loteria a Can Bufalí. Els lladres varen actuar de dia, quan els negocis estaven oberts, aprofitant un descuit dels encarregats.

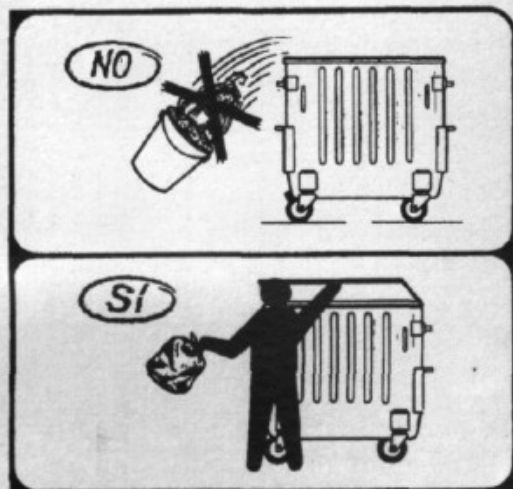
— La nit del 22 de desembre tingué lloc l'assemblea de l'OCB de Sant Joan. En aquesta vetlada es passà compte del que hi hagut i del que hi ha d'haver. Després dels informes de tresoreria i de secretaria, es va parlar de les activitats a realitzar per a l'any 1996. També es renovaren diversos càrrecs de la junta directiva que quedà composta per:

President: Miquel Company Florit, *Mena*.

Vice-president: Andreu Bauçà, *de Gossauba*.

Secretari: Joan Sastre, *Marió*.

Tresorer: Gracià Sánchez.

POSAU ELS FEMS DINS LES BOSSES

Per al vidre, paper i ferralla
emprau els contenidors especials

La recollida es farà els
dimarts, dijous i diumenges al vespre

AJUNTAMENT DE SANTJOAN

SI TENIU FOTOGRAFIES ANTIGUES

(anterior als anys setanta)

feis-ho saber a
Gracià Sánchez

Hem començat una nova secció:

FOTOGRAFIES D'ANTANY

El grup Biaixos i Capgirons ha canviat de junta directiva després de la dimissió irrevocable del seu anterior president Sebastià Mayol Rumbet.

Vocals: Joan Font, *Ciutadà*, Joan Moratinos, Guillem Florit, *Marió*, i Francesc Nicolau, *Parrec*.

— El grup teatral Biaixos i Capgirons ha superat la seva crisi i ha elegit una nova directiva. El president serà en Joan Magro; el vice-president, en Gabriel Company, *Boveta*; la tresorera, na Noreta Bauçà; la secretària, na Catalina L. Gayà, *del Canyer*.

— En aquest ordre d'assemblees, el passat 11 de desembre tingué lloc, també, l'assemblea de l'OCB de Palma, en la qual sortí reelegit Antoni Mir. El nostre amic i col·laborador, Miquel Company, va sortir elegit vocal.

— S'ha presentat un nou grup excursionista, que es dirà Camina Caminaràs. El seu objectiu inicial és fer excursions que permetin a una àmplia varietat de persones (grans i menudes) conèixer llocs i coses del nostre poble. La primera activitat va ser una excursió per la zona de la Baronia, el Pujol i Solanda.

— Enguany la celebració de la diada de sant Antoni ha estat envoltada, com cada any, d'una mica de polèmica. Organitzada per l'Obreria de Sant Antoni, amb la col·laboració de l'Ajuntament, la Parròquia i el Col·legi Públic Son Juny, el programa d'actes comença el dia 14, amb cercaviles i carrosses, seguit de l'encesa de foguerons el dia 16, acabant el dia 17 amb ofici solemne en honor de Sant Antoni.

— El passat 17 de desembre es va fer el tradicional concert de joves intèrprets, organitzat pel Centre Cultural de Sant Joan. En aquesta edició, hi hagué la participació d'un total de 15 intèrprets (actuant com a solistes o agrupats en duos, tercets o quartets) que delectaren els presents amb peces clàssiques.

— La Banda de Cornetes ha deixat de funcionar, almanco temporalment, perquè no hi ha ningú que vulgui fer-se'n càrrec. Es va convocar una reunió per tal de trobar un nou responsable,

SUBSCRIPCIÓ PER UN ANY, 3.000 ptes.

Nom:.....
Cognoms:.....
Carrer:.....núm.:.....
Població:.....cp:.....
Banc o Caixa:.....oficina.....
carrer:.....núm. de compte:.....

Feu arribar aquesta butlleta a qualsevol membre de l'equip de redacció o enviau-la a:

MEL I SUCRE Sant Joan, Ramon Llull, 48

firma

però no es va oferir ningú. La crisi ve d'enrere, perquè ja abans d'aquest final, ja havia baixat notablement la participació.

— A l'Escola de les Nines s'han començat a realitzar les obres de rehabilitació que corren a càrrec d'una empresa porrerenca. Sembla que cap dels mestres d'obres locals no van estar interessats en el concurs públic d'adjudicació. La rehabilitació d'un dels edificis més singulars de la nostra vila és un projecte aprovat fa uns dos o tres anys. La Conselleria d'Obres Públiques assumeix el cost, no recordam si total o no, que suposa arreglar la sala i la casa de la mestra.

A l'Escola de les Nines s'han començat les obres de rehabilitació.

— Dia 15 de desembre trobaren mort un home vilafranquer, de malnom *Pixaolives*, devers Sa Penya, dins el terme de Sant Joan. Hi va comparèixer la Policia, la Guàrdia Civil i el jutge de pau. L'home feia dos dies que era mort (sembla que per causes naturals) i ningú l'havia trobat a faltar perquè no tenia parents acostats.

— La Mancomunitat del Pla ha convocat un torneig de fubolet obert a qualsevol equip interessat. Si estau interessat a participar-hi, podeu adreçar-vos a l'Ajuntament.

— Pròximament l'Ajuntament acordarà la proclamació del poeta santjoaner Miquel Gayà Sitjar com a fill predilecte, a proposta del Col·lectiu Teranyines. Entre els actes prevists per celebrar-ho, hi haurà la presentació de la biografia de l'homenatjat, a càrrec de Joan Maimó. Aquest mateix artista serà l'autor del retrat que s'exhibirà a la sala de plens i s'afegirà a la galeria de fills predilectes del poble.

— L'Ajuntament va repartir un desplegable dedicat a Sant Joan, editat per Fodesma. Conté informació extreta de la *Guia turística del Pla de Mallorca*. És una publicació luxosa, a tot color, amb la història de Sant Joan, un plànol del poble, un de l'església, una relació de llocs d'interès i fotos de coses notables de la vila.

— El 27 de desembre va aparèixer a la premsa una entrevista a Miquel Estelrich, *Turricano*, delegat de la Conselleria d'Agricultura a la comarca de Manacor, per parlar del Pla territorial del Pla. Per al sector agrícola, la proposta és simple però ambiciosa: es tracta de fer rendible la feina a foravila. Per aconseguir-ho es volen crear zones de reguiu, promoure la concentració parcel·lària i introduir noves varietats de cultius.

— No hi hagué innocentades municipals. Tan sols un rumor, el qual no poguérem creure: que n'Amador Sastre s'havia passat al PP.

Darreres places
Dies 3 i 4 de febrer
acampada als Tossals Verds
Apunta-hi
Darreres places

VESTIDO CAMILLA

STAR 90 cm.

3.950.-

FUNDA SOFA UNA

PLAZA SURTIDAS

500.-

ALMOHADA

67 cm. PIKOLIN

995.-

ALMOHADA

80 cm. PIKOLIN

1.150.-

GRANDES REBAJAS

EN ALFOMBAS

DESDE 1.250 pts.

FOTOS D' ANTANY

Aquesta temporada s'estan restaurant les antigues escoles de les nines al carrer de Consolació, sense saber gaire el que s'hi farà. Hem localitzat aquesta fotografia que data del 3 d'abril de 1928 i en la qual es pot observar un grup d'inspectors i mestres que la visitaren i foren acompanyats per distints personatges locals.

No Sabem exactament el motiu de la visita d'aquesta comitiva de docents, però podem veure que les escoles no han canviat gaire des d'aleshores ençà.

Esperem que els desitjos de conservació i millora d'aquests edificis no els facin malbé i que es repensin els projectes d'annexos i altres xirriguitos que s'hi volen fer.

Gracià Sánchez

(Foto gentilesa de R. Soler)

LA PRIMERA INFANTESA

L'Ajuntament de Sant Joan va aprovar al seu darrer ple que Miquel Gayà Sitjar sigui nomenat Fill predilecte de la nostra vila. Per donar a conèixer una mica més la seva obra a tots els santjoaners hem cregut oportú publicar alguns dels primers capítols del llibre autobiogràfic *Històries i memòries*, que l'Editorial Moll va publicar el 1981. Els fragments que *Mel i sucre* publicarà durant els mesos pròxims tracten sobre la seva infantesa i Sant Joan durant els anys 20.

Voldria evocar els primers anys de la meva infantesa. La primera consciència que vaig tenir de mi mateix era de no haver nascut mai, com si procedís de l'eternitat, com si sempre hagués existit, i com si sempre hagués estat infant, feliç amb la meva llibertat i amb les meves formes de jugar. El rústic escenari de la meva vida era com un llit tou de somnis, flonjo de bellesa i poesia.

Aquells dies meus d'infant eren clars, i el meu cel tot blau. Cada dematí en llevar-me, només de guaitar a la finestra no veia sinó verdor i la natura retallant-se en els horitzons. Res que fos depriment ni hostil.

Una vegada, en acabant l'estiu, degué ploure fort durant la nit, mentre dormia. L'endemà, el meu pare aprofità per dur unes carretades de macada i pedruscall a la carrera de les cases a fi d'evitar fang i bassiots, i terraplenar millor el redol a la sortida del portal. Record que al migdia, mentre dinàvem es tornà ennigular, el cel s'enfosqueí, xiularen ràfegues de vent amb gran ímpetu, les parres de pàmpols rogencs es gronxaren violentament, i el gran baladre semblava com si anàs a desencaixar-se del terror. La tempesta tronava quan els meus pares s'aixecaren de taula i corregueren a entrar els canyissos del sequer de les figues en una caseta a dues passes, i l'àvia va treure la granera i les armolles de la cuina, i

les va llençar en creu al mig de la carrera. Eren supersticions religioses per conjurar el mal temps.

Veure ploure per a mi era un espectacle. La mare barrava l'eixida del portal amb la post de pastar perquè no sortís a mullar-me. La meva germaneta i jo ens col·locàvem dempeus a banda i banda del portal i miràvem ploure. Esguardà-

vem la carrera que s'inundava d'aigua, les bambolles de la pluja, les ànneres que es capbussaven pels bassiots...

Si la tardor tenia el seu encís, la primavera encara era més bella. Mentre florien les estepes i les argelagues es cobrien amb un mantell amb flori-

da d'or per la garriga, venia el temps de nius, i quin plaer!, afinar-ne qualcun a terra entre la segada, o bé dalt una branca en qualsevol arbre o per les mates de la bardissa. Si els ouets eren calents, rai!, els hi deixàvem, i un dia i altre dia els vigilàvem cautelosament, seguíem el cicle en què la vella els covava, observàvem com els ocellons picaven els ous i naixien, tot badant llurs boquetes per demanar menjar, més endavant canviaven el borrisol pels troncs de les plomes, i finalment, ja revestits de plomatge, s'envolaven del niu. Això darrer molt sovint no ho arribaven a aconseguir, car abans ens enduíem el niu amb els ocells i provàvem de surar-los en gàbies. Mai

no vaig posseir cap jogueta artificial o comprada; les meves joguets eren aquests animalons vius, que em feien delirar de somni, amb llur plomatge que jo acariciava amb les meves mans tendres.

Els ocells. Ni els millors financers del món no se sentirien tan rics amb llurs altes xifres de moneda, com jo m'hi sentia amb els meus estimats ocellets. Si algunes vegades em trobava malalt i havia de jeure, la meva mare em donava un àlbum d'ocells variadíssims perquè m'entretingués dins el llit, i quina joia la meva en poder admirar aquells plomatges i llurs colors!

Un vespre, mentre dormia, somniava un braçat d'ocells en les meves mans. Ocells plens de vida, de plomes sedoses i policromades, ocells d'aquells que canten i refilen. Jo em trobava en el meu cel, quan vet ací que em despert... I mentre pensava assolir millor la meva joia, començ a cercar per tot el llit, i cap en vaig haver! Diantres! On s'eren envolat els meus ocells? Miralls lluminosos de la meva vida, com us començàveu a rompre!

Un dissabte al vespre ens trobàvem al poble, de visita a ca l'àvia paterna. Les ties havien agafat una mèrlera negra i la'm guardaven perquè sabien com em farien feliç. Jo la vaig

prendre en les meves mans i l'acaronava amorosidament. Ni el rei no se sentiria més satisfet que jo. Érem a la gran cuina pagesa, vora el foc. D'entre les ombres sortí furtivament el moix i em prengué la mèrlera de les mans. S'escapolí rabent. Ningú no el pogué deturar! Jo vaig plorar sense conhort. Debadades les ties em prometeren que en una vinent ocasió me'n guardarien una altra. Aquell dia jo havia perdut la meva fortuna!

La masia tenia l'aiguavés del davant més llarguer que no l'aiguavés del darrera. Per un portalet fals els estius sortíem al defora, a l'angle entre els dos aiguavessos, poblat d'ombra fresca. Hi esclovellàvem ametles o hi aplanàvem figues seques. Als vespres, en un fogó improvisat hi fèiem el sopar a la fresca, a la claror d'un llum de petroli amb fumassa negra. Coster avall hi havia un garrigó. I en la llunyania, quin bé de Déu de llumets i de misteri enllà, per les altres possessions que es perdien entre valls i comellars.

Així, els meus somnis primicers es teixien i desteixien en la pagesia natal, mentre en la fosca nocturna volaven enlaire les rates-pinyades, o les llurnes brillaven entre les parets rústegues al defora de les cases.

EL PRIMER PREMI DEL XXIV CERTAMEN POÈTIC VERGE DE CONSOLACIÓ SERÀ PREMI MIQUEL GAYÀ SITJAR

Un any més s'ha convocat el CERTAMEN POÈTIC VERGE DE CONSOLACIÓ, aquesta vegada en la seva 24 edició. Com a novetat el Primer premi s'anomenarà PREMI MIQUEL GAYÀ SITJAR. És un homenatge al nostre poeta que ha estat el president del Jurat, des de la seva institució dins la Festa del Quart Diumenge de 1972.

Les bases del Certamen seran molt similars a les edicions anteriors. Les obres, escrites en la nostra llengua (és a dir, en llengua catalana), es presentaran per triplicat, amb una extensió mínima de 14 versos i hauran de fer alguna menció a la Verge de Consolació, del seu anterior o de la Festa del Quart Diumenge. El termini d'admissió acabarà el dia 5 de març de 1996.

S'estableixen el següents premis:

— 1r PREMI MIQUEL GAYÀ SITJAR, dotat amb vint-i-cinc mil pessetes i placa d'honor.

Accèssits, consistents en una placa, que es concediran d'acord amb el criteri del Jurat.

— 2n Al millor poema d'autor local, dotat amb cinc mil pessetes i placa d'honor.

La proclamació dels guardonats i la tramesa dels premis es faran en el Santuari de Consolació l'horabaixa de la Festa del Quart Diumenge, el dia 17 de març de 1996.

Les obres es podran lliurar o enviar a la casa rectoral, c/ de Palma, 9 07240 Sant Joan.

Organitza el Certamen la Parròquia de Sant Joan i el Patrocina l'Ajuntament.

Joan Jaume

DOTS DITS DE SENY

NADAL: DÉU S'HA FET VULGAR

Quan hi ha qualque cosa que no entenem o no comprenem, quan la nostra raó humana no ho pot desxifrar, deim que això és un *misteri*.

Quan no podem veure Déu, quan no el podem demostrar, quan intentam raonar-lo i no ho podem abraçar, deim que Déu és un *Misteri*.

En efecte, Déu és un misteri perquè la nostra capacitat de raonar mai pot esgotar ni definir tot allò que és Déu.

I Déu sabia que ell era un misteri per a la humanitat i el va donar a conèixer.

Així i tot Déu continua sent un misteri, però de llum, mai de tenebres.

I perquè el coneguéssim, Déu es va fer vulgar. O sia, que quan deim que Déu es va fer *vulgar* volem dir que es va fer *comú, usual, normal, senzill*. Va voler ser de carn i os com un de nosaltres. I va triar allò més vulgar a la humanitat: *la probresa*. La humanitat mai no podia imaginar que el misteri de Déu fos d'aquesta manera. Com pot ser que Déu totpoderós, etern, que tot ho ha fet, que té totes les riqueses del cel i de la terra, es fes tan vulgar que triàs la pobresa? És un fet que desconcerta. Bé, idò, aquest és el Déu en el qual hem de creure. Voler-ho d'una altra manera és desvirtuar-lo. És, millor dit, no acceptar-lo tal i com ell és i tal com ell es presenta: estimant la pobresa, la senzillesa allò que té valor.

I precisament els primers que el reconegueren foren els pobres, els senzills, aquells que no tenen res. Aquests són els pastors. Un pastor en temps de Jesús era la persona més pobre i més humil.

Els seran els que s'alegraran del naixement del Messies i donaran glòria a Déu.

Un Messies que dins el bressol és innocent i no molesta ningú. Però quan creix i torna gran ensenya grans veritats i les viu.

- Ensenya que hem de ser tolerants (què n'hem fet de l'any intern de la tolerància!).

- Ensenya coses tan senzilles que no les captam. Ens diu que ens estimem, que ens respectem.

- Ensenya a ser solidaris i germans entre els germans.

Avui no basta recordar el naixement vulgar de Jesús. Avui fa falta ser senzills per viure dia a dia tot allò que Jesús ens ha ensenyat.

I Jesús ens torna recordar: siau tolerants, siau respectuosos, siau solidaris. Costa tan poc!

Novament tenim una ocasió perquè Nadal sigui el Nadal dels pobres. Càritas diocesana ens recorda coses reals que necessiten una solució immediata.

Bacines, sobres. Ho presentarem com una ofrena, com un gest generós, tolerant, solidari.

Nofre Torres, rector

LA NO-VIOLÈNCIA

Quan un home pretén ser no-violent, no s'ha d'irritar amb qui l'ha ofès. No li desitjarà cap mal, no li voldrà més que bé, no el difamarà, no li causarà cap sofriment físic. Acceptarà tots els insults que vinguin del seu ofensor.

La no-violència així compresa es converteix en la innocència absoluta. La no-violència absoluta és una absència total de desitjos dolents cap a tot allò que viu. S'entén fins i tot als ser inferiors de l'espècie humana, sense exceptuar els insectes i animals nocius. No han estat creats per ser aliment de les nostres inclinacions destructores.

Si coneguéssim el pensament profund del Creador, descobriríem el paper que els correspon a la seva creació.

En la seva forma activa, la no-violència consisteix en una marcada benevolència cap a tot allò que existeix. És l'amor pur. L'home no es torna diví quan encarna la innocència de la seva persona; el que succeïx és que aleshores es torna vertaderament home.

Quan vaig llegir el Nou Testament i el Sermó de la Muntanya vaig començar a comprendre l'ensenyament de Crist i el missatge féu ressò amb qualque cosa que havia après durant la meua infantesa. Aquest ensenyament no era venjar-se mal per mal.

Gandhi

El mes de gener, dia 30, és el dia de la pau i la no-violència. Fou el dia en què morí Gandhi

CAMINA CAMINARÀS...

Dissabte dia 30 de desembre vàrem iniciar un cicle de passejades pel terme de Sant Joan. El nostre objectiu era arribar fins a Maià passant pel Pujol, els Castellots, Solanda... però ens hi vàrem entretenir molt i només arribàrem fins a Solanda. Volem contar-vos l'experiència perquè va ser molt interessant i ens agradaria que a la propera sortida fóssim més per compartir-la.

El grup CAMINA CAMINARÀS..., integrat dins l'Obra Cultural Balear de Sant Joan es va formar a partir d'un grup de pares i mares amb l'objectiu d'organitzar activitats per a tots: pares, fills, padrins i altres persones que tenguin ganes de gresca, a fi d'augmentar la pobra oferta que hi ha en el nostre poble.

La primera activitat que hem fet ha estat aquesta passejada:

Vàrem partir travessant *es camp d'en Fiol*, passant per *Son Santos* i arribàrem a l'*escala de Consolació*. Poguèrem conèixer la història de *sa fonteta* i dels *misteris i estacions del via crucis* que hi havia a l'antic camí de pujada al Santuari.

Enfilàrem el *camí des campet* i arribàrem fins a les *cases des Pujol*, des d'on es pot contemplar una preciosa panoràmica. Travessant per dins el conró vàrem poder veure les restes d'un *camí de tres pams*, i arribàrem fins al lloc on, no fa massa anys hi havia *es pou de sa baronia*. Pujant el turó arribàrem fins als *Castellots*, on encara hi ha vestigis de poblaments molt antics, probablement talaiòtics. Coronant aquest turonet arribàrem fins a les terres de *Solanda*. A les cases poguérem reviure històries i anècdotes de missatges i figueraleres que havien treballat i viscut en aquesta possessió. Després d'un agradable dinar endolcit amb les postres nadalenques partírem cap a la vila, passant per *sa creu d'en Pavana*, i escoltant amb molta d'atenció, especialment els

Els excursionistes davant les cases del Pujol.

més petits, aquesta dramàtica història.

Va ésser, ja ho hem dit, un dia molt agradable perquè sobretot ho vàrem passar molt bé. Poguérem passejar sense cap pressa, i aprendre moltes coses del nostre terme, tot en un ambient de convivència i comunicació entre petits i grans.

Volem ara, a partir de la informació que hem recollit, completar-la i ordenar-la a fi de poder disposar d'un estudi dels distints llocs més emblemàtics del nostre terme, de les anècdotes que els il·lustren, de la flora més característica... Aquesta feina és llarga i perquè sigui rica ha de tenir la col·laboració de molta gent. Per això vos demanam que si teniu informació o coses per contar d'algun d'aquest llocs per on vàrem passar, ens la faceu arribar per escrit a algú de nosaltres, a fi de poder-la ordenar i oferir als possibles interessats.

En saber quin serà el proper itinerari ja vos ho comunicarem.

CAMINA CAMINARÀS...

Àngela Moragues, Belen Fernández de Castro, Catalina Gayà, F. Xavier Moratinos, Francesca Bauzà i Josep Roig

JARDINERIA

EL LLENGUATGE DE LES FLORS (3)

COLOCÀSIA simbolitza la protecció. Aquesta planta exòtica que té les fulles grans crea amples redols d'ombra mantenint una certa humitat en el sol perquè creixin petites espècies. Probablement la seva simbologia es deguda a aquest fet.

COSMOS. Quan ens la regalen, si el color varia del vermell crema al púrpura és símptoma que ens diuen «tu ets una raresa».

ESTRANY. Aquesta flor té diversos significats segons les diferents cultures. A l'Orient té el significat simbòlic de la flor de la vida. Ja sabem que nosaltres les empram per a esdeveniments més bé tristos. Però en el marc de la simbologia floral els estranys de flor més senzilla i més semblants a les margarides tenen el significat romàntic de «no et facis esperar».

CROTON. Aquesta bella planta de fulles molt apreciades per la seva diversitat de tons entre-mesclats verd, groc i vermell. El significat d'aquesta planta quan es regala és: tu ets una capritxosa.

CYCA. Planta molt apreciada dins el món de la jardineria i d'alt valor econòmic. Simbolitza l'arrogància i la reialesa. Els indígenes de la Polinèsia empen les seves fulles per fer ventalls perquè troben que allunyen els mals esperits.

CHLOROPHYTUM. El significat és semblant al de «sempre seràs jove». Això és el que volem dir quan regalem aquesta planta.

FIGUERA DE MORO. Quan la regalam a la persona estimada, li volem expressar que m'estic

cremant per tu. També té el significat de la prudència relacionada amb la que hem de tenir quan collim les figues degut a les espines.

DALIERA. El seu significat és de presagi. L'enviament d'un parell de dàlies deixa sobre-entès la proximitat d'un succés alegre. Per als enamorats aquesta flor pot servir com a prefaci de la declaració d'amor.

DIEFFENBACHIA. Està considerada la planta sagrada dels esperits del mal perquè el suc de les seves fulles és verinós.

DIGITAL O DIGITALIS. El significat d'aquestes flors és que estic fent feina per tu. Segurament degut a la semblança que té amb un didal.

Si un home envia una d'aquestes flors a una dona li vol dir que està fent un niu d'amor. Si és la dona que li envia és la resposta positiva a la proposta de matrimoni.

MARGALIDA O DIMORFOTEA. L'enviament d'un ram de margarides equival a l'expressió «no hem facis sofrir» relacionat a que si les privam de la llum solar es tanquen les flors, les fem sofrir i, quan els hi tornam donar la llum s'obrin.

MIRABAJÀ. Simbolitzen l'empeguement relacionat amb que només s'obrin a la nit.

DRACENA. El missatge d'amor d'aquesta planta és més o menys «jo robaré el teu cor».

ALZINA. Aquest arbre, tant comú entre nosaltres, simbolitza l'hospitalitat.

Francesc Nicolau

GARBES DEL P. GINARD (2)

Transcripció i notes de Josep Estelrich i Costa

Vet aquí una estampa impressionant de la duresa de la vida rural de temps passats. Són notes preses pel P. Rafel Ginard devers els anys quaranta, de boca de la gent major d'aleshores. Descriuen la vida dura de finals del segle passat i principis del segle present.

Es tracta de notes disperses, a les quals ell no va donar una redacció definitiva. Són simples apunts, com un esbós d'un quadre llastimós i corprenedor, que ens mostra, amb quatre pinzellades, com era la vida dels nostres avis i besavis en el món rural de Sant Joan, i d'altres contrades de Mallorca.

Hem recopilat aquestes notes, escampades pels seus manuscrits inèdits, i les hem ordenat, afegint-hi alguna paraula per a millor intelligència dels lectors.

DE LA VIDA DURA¹

Fam i poc menjar

La fam era endèmica, una nota distintiva de temps enrera. El tema de la fam i poc menjar és ordinari. Els pobres estaven desunits i la passaven.

*S'alegria des casat,
d'un pobre, són quatre dies...*

*A Sineu tenien fam
i engronsaven es sedassos,
i venien es domassos
a quatre doblers es pam.*

Serafins. Anaven curts de farina. En prendre color l'ordi, ja eren partits a tallar espigues amb les tisores. Com que encara el gra no estava ben congiat, torraven les espigues d'ordi encara blanques. Ho picaven o molien. Res de passar pel sedàs: amb totes les tàstares,² ho mesclaven amb un poc de farina de blat. L'ordi tot sol no lliga, per això hi posaven farina de blat. Feien bolics de pasta, pans petits, perquè sinó, no coïa; ho posaven al forn i allò eren *serafins*. Era tendre i bo d'empassar, i més, torrat al forn.

*Amb molta pau i concòrdi
férem es dijous jardé,
mos infants i ma muller
sopàrem d'un panet d'ordi.*

No hi havia horts i, dins Sant Joan, sols no coneixien les pastanagues. Passaven talent inclús de pastanagues, de figues, de les coses més ordinàries. L'anar a captar el dissabte del Ram,³ volia dir que ja s'eren acabadet el pa i tenien gana.

A una casa tenien un forn dins ca'l veïnat i la boca feia paret divisòria; els veïnats havien donat aquell trosset de corral per una quartera de blat. Les cases mal tallades també se devien a deutes que un tenia amb el veïnat i s'anaven rescabulant.

Fam a voler. Panets d'ordi. A les botigues de Sant Joan, venien garroves, dins un pot de vidre. Això durant l'any, com a llepolia. Després vengueren les *paciències*, que eren rodones com les *maries*, llavors les *galletes*. Hi va haver galletes en forma de clau (*llave*) i de lletres.

Faves pel dijous jarder. Faves pels darrers dies. Faves de mul, no cregueu. No hi havia potó ni greixera. A una casa, els robà les faves un veïnat malalt. I confessà la falta.

— Som jo qui vos he presa l'olla de faves.

«Fins i tot hi havia talent de figues i de les coses més ordinàries.»

Menjaven el trempó, el frit, amb *suc d'ungla*, no amb forquetes, que no n'empraven.

Possessions

A qualche lloc menjaven guixes de cap a cap d'any. Faves quasi per tot. Pa dur. A qualche lloc pesaven els missatges en entrar. Si augmentaven de pes, els marxaven. El jeure dels missatges, les lliteres a l'estable, el rentar-se... Ningú hi tenia res que dir.

Als Calderers, i això que tractaven bé els missatges comparat amb altres possessions, per menjar hi havia dues taules paral·leles, la dels amos i la dels missatges. Estaven plegades. La dels missatges amb bancs, sense tovalles, escudella amb orelles, culleres de Búger, faves de cap a cap d'any, figues seques, olives. La dels amos, amb cadires, tovalles blanques, plats blancs, culleres i forquetes de metall, quan no de plata, bons requisits a la vista mateixa dels treballadors, que aposta eren treballadors per menjar malament.

Mestre Calandra, peller, va passar pels

Calderers per adobar pelles.

— Podeu dinar.

Treuen una escudella de sopes.

— Escaldau-vos.

Mira dins l'olla. No hi havia més que brou de fava pelada.

— Què hi ha aquí?, —digué treguent-se el capell, mirant dins l'olla. Heu fet clar, tant de brou!

A Sa Bastida, quan pastava l'amo En Toni hi afegia unes senalles de segó. Si se moria un porcellí, l'aguiaven pels missatges. I

venien el blat a camionades. Donaven sobrassada i camaiot podrit, que s'aferrava, xulla rànica.

— Això pels missatges.

En temps de batre llogaven més personal. En tractar sobre el menjar, els qui havien estat llogats digueren:

— La sobrassada nosaltres la duren, perquè la que donau no és menjadora. Ja cobrarem un poc més.

— Que voleu mantengut?

— Mos és igual, pel menjar que mos donau...

— Dels homes llogats, tothom fugia, i els picapedrers havien de fer d'homes d'era.

Els amos feien guietes als missatges, els feien enveja. Les donaven «sopes esquives», sopes amb poca substància, o «sopes de ca». Era just pa escaldat, sense verdesca, ni oli, ni res. I ells feien viatges a París i a Lourdes.

També a Can Taiet; li deien Can Cordeta, perquè sempre estiraven, tenien el pa vuit dies dins el forn.

FERRERIA

Pedro Mestre

PORTES BASCULANTS :- BARRERES
BALCONS :- FERRO RUSTIC
FERRERIA AGRICOLA :- AUTOMATISMES

C/. Jaume Mas Noquera. 23

Tels. 52 65 11 - 52 60 63

07240 SANT JOAN

Ferreteria de Sineu

C/ des Bous, 15

Tel.: 52 65 33

07240 Sineu

Ferreteria de Sant Joan

C/ de Palma, 17

Tel.: 52 65 33

07240 Sant Joan

Lloguer de maquinària,
còpies de claus al moment,
venda d'eines, bricolatge,
pintures, reg, maquinària...

*Missatge de
possessió
sebrant,
segons un
calendari
vuit-centista.*

Misèria i estalvi

Ara fa 70 anys tots els nins tenien polls; les mares els esplugaven al sol, amb el cap sobre la falda. No els feien, però, el cap net. Tenien el sabó dins la pastereta o dins una carabassa. Estalviaven l'aigua. Pujaven a Consolació, amb arganells i amb gerres, a dur aigua per beure, no fa més de 50 anys.

No sembraven flors, en no esser qualche alfabeguera dins una olla esculada, o qualche claveller vora el brocal del pou, o geranis ran de les casetes. No hi havia cossiols, que els haurien hagut de comprar. A certes plantes no els prova l'aigua de pou, sinó que els cau millor la de cisterna. Els nostres vells no les tenien tan aviciades, a les plantes amb qui conviuen. Aquestes participaven de la pobresa general.

Aplegaven fems pels camins, les femorades de les bèsties i les buines de bou, i els murtons de cabres i ovelles. Això ho feien els nins i els vells, que no poden fer altra cosa. Els al lots anaven a cercar mores, a pellucar ametles, després de collides, i batre les que havien romases.

N'hi havia que només duien una sabata. Si avançaven doblers, no se n'aprofitaven. L'amo en Toni de s'Arraval, ric i ple, només duia molts de pics una sabata. Tenia un parell de sanaies de calderilla que pesava més que la ordinària, perquè no s'havia esquinçada. En morir li trobaren uns 20 quilos de plata, i un Saragossano amb billets de 1.000 i de 500 ptes. a cada pàgina.

Aquest embrutiment dels avantpassats venia de la misèria que imperava, de la manca de netedat, de viure com en esclavatge, perquè els petits a penes si tenien drets veritables.

Feina feixuga

No hi havia vacances, ni sabien què eren. Posaven punt a l'escola, però no a la feina. Només descansaven els senyors. *Ja jeuràs en ésser mort*, era una frase corrent. No anaven a la mar.

Els picapedrers pujaven, fent cadena, les pedres per l'escala de gat. Pujaven damunt el cap el fang, la mescla i l'aigua, sense emprar corrioles, i d'això no fa més de 70 anys.

Els jornalers, si hi havia sec per Sant Joan i poca feina, anaven allà on sortia feina. Prenien escarades de fer pous. Prenien l'escarada *per fort*, com si tot fos fort. Hi pot haver una capa de terra de 20 o 30 pams, però llavors troben, en general, sauló blau molt fort, dins l'aigua, i que vol barrobins per desfer-se. El sauló, posat al temps, s'esbroma, s'esbrella i torna terra; no té, és ver, llecor de res, però mesclat amb lo altre, així mateix va. Hi hagué una companyia que feren pous durant 20 anys, i pous que oscil·laren entre 40 i 120 pams de fondària.

Vint anys de vida dura, dins la humitat, de furgar dins la terra, amb feina intensiva d'escarada, han influït damunt la salut d'un d'ells, en Jaume, i ara és com una ruïna, té dolor per tot: genolls, peus, esquena... sobretot a l'esquena; i

Segar amb la falç era una feina més que feixuga.

en ésser fort el dolor, ni pot moure's, ni jeure, ni seure. També va fer feina 7 mesos a la mina de carbó de Sineu, per 3 ptes diàries, i ja era un bon jornal. Treballà una temporada més enllà de Porto-Pí. Després se tirà al conró. Els fills se casaren; els repartí la mica de terra que ha avançat i li fan uns aliments. Ara guarda unes quantes cabres pels camins, i el reuma, a vegades, l'estreny fort. Si arriba a cobrar, deixarà les cabres.

La terrible vida de treball anònim! Aquest treball i duresa no compten, com tampoc el mal menjar i dejunar o patir fam sempre; com no compta el sofriment del soldat. Compta el treball del general, per qui és la glòria; compta el treball dels intel·lectuals o senyors, que passen com a grans treballadors i tenen vacances; compten les petites privacions dels rics: *No*

bevia vi, no fumava, menjava poca carn... (entremesos, una bona sopa, dos plats forts, dolç, fruita, cafè, copa i puro... i res més!

Vida patriarcal, o ens ho pareix.

Vida dura, sí, incòmoda, però que s'assemblava, tal volta, a allò que es llegeix en el llibre tercer dels

Reis (Cap. 4, 25 et ss.): Salomó, *habebat pacem ex omni parte in circuitu, habitabatque Juda et Israel absque timore ullo, unusquisque sub ficu sua, a Dan usque Betsabee, cunctis diebus Salomonis.*⁴

Tothom tenia la seva parra a la carrera i al menys una figuera, per fer-hi rotlet i secar figues per quan vingués la quaresma (que, es clar, no bastaven per tot l'any). Llavors cantaven:

*Cui figues, figueralera,
per s'hivern, com farà fred.
No'm venguis a fer rotlet
a s'ombra de sa figuera.*

Cançó que fou de les meves preferides, d'al·lot figueraler.

NOTES

¹ GINARD BAUÇÀ, R. Manuscrits inèdits. APSJ, 29.3.1, fs. 22-24; 29.3.2, fs. 3-5, 71, 73; 29.3.4, fs. 42-45.

² A Mallorca i Menorca s'anomenen **tàstares** les peladures de l'ordi i la civada.

³ El dissabte del Ram s'aplegaven estols d'al·lots que anaven de casa en casa captant, sobretot figues seques. A Sant Joan cantaven aquesta cançó, recollida pel P. Ginard en el *Cançoner popular de Mallorca*:

Si deis que captam ses figues,
som es dissabte del Ram;
de ses vostres figues dolces
dau-mos-ne un paner gran.

⁴ *Mentre va viure Salomó, la gent de Judà i d'Israel, des de Dan fins a Beerxeba, estigué segura, cadascú davall la seva parra i davall la seva figuera.* (Bíblia catalana, traducció interconfessional. Edició balear. 1994, pàg. 449.)

ALCOHOLISME, DETECCIÓ I DERIVACIÓ

Dir que l'alcoholisme és una malaltia i no un vici no és un simple joc de paraules. La consideració de l'alcoholisme com una malaltia és el resultat d'una avanç en tel tipus de coneixement que l'home té sobre determinats aspectes.

L'home ha d'adoptar una determinada perspectiva per entendre o explicar les coses. Les coses són segons el color del cristall amb que es mira. L'alcoholisme sempre s'ha vist amb uns prismàtics erronis, perquè la visió moral de la conducta humana que s'ha tengut fins ara, és a dir considerar els alcohòlics com a persones vicioses o com a persones dolentes, ha conduït, i encara condueix, moltes persones al fet que pensin que l'alcohòlic ha d'acudir a una institució religiosa perquè curi aquest mal.

Antigament també es tenia aquesta mateixa visió moral de les malalties mentals, fins i tot avui en dia encara hi ha gent que pensa que una persona que té convulsions pot estar posseïda pel dimoni. En aquest cas el tractament que caldria seguir és practicar l'exorcisme. Imaginau-vos en les conseqüències! Actualment, i si tenim una visió científica de les coses, sabem que una persona que té convulsions té un focus irritatiu a nivell cortical i que aquesta malaltia es diu epilèpsia, que cal tractar-la amb fàrmacs i que la gent que la té, degudament tractada, pot dur una vida normal.

Posau esment en la revolució que és veure les coses d'una manera o d'una altra. Aquesta revolució que ja s'ha fet en el camp de la neurologia o en el d'altres malalties mentals (insistesc en el fet que encara no ens hem allunyat gaire d'aquell concepte moral de les malalties mentals, recordau que n'hi ha que encara pensen que les depressions o la locura són el càstig diví de determinats pecats), això són errors de concepció, aquesta visió de l'alcoholisme és un error de concepció enorme que té molta gent, en realitat el té la major part de la societat.

Nosaltres ens hem d'acostar al fenomen de l'alcoholisme d'una forma objectiva, hem de tractar d'estudiar-lo amb un mètode científic, hem d'observar sense prejudicis la realitat i l'hem d'intentar entendre. Si miram l'alcoholisme des d'aquesta perspectiva científica veurem que determinades persones s'enganchen a l'alcohol encara que elles no ho pretenguin, queden enganxades si entenem la malaltia com una pèrdua de la llibertat. Sens dubte, si una persona adquireix una addicció no és una persona lliure que pugui decidir si beu un tassó de vi o dos o tres.

José M. Vázquez

Associació Abstemia

(Gentilesa de Domingo Fontirroig)

Cooperativa Agrícola

SANT JOAN

**«Tota casta de
productes del camp a
bon preu»**

Carrer de Petra, s/n

Tel.: 52 63 24

Elèctrica

PEP DES SAIG

instal·lacions elèctriques
xarxes de baixa tensió
subministraments elèctrics

Consistori, 8 52 63 23
Sant Joan

mel i sucre, dolcet, dolcet

► Darrerament s'han presentat dues noves corals a Sant Joan, una d'adults i una d'infantil. Aquestes corals complementen la mica d'oferta musical que hi ha a la vila (els músics d'Aires de Pagesia, els Xeremiers, el grup Carrutxa) i prenen el relleu de grups ja desapareguts, com l'antiga coral, els tamborers o, molt més enrere, la banda de música. A més d'aquests grups, hi ha un bon nombre de joves intèrprets d'instruments clàssics i gent integrada en bandes de música d'altres pobles. Mentrestant, els polítics, com tots sabeu, no perden ocasió de ficar cullerada en qualsevol d'aquestes manifestacions, per donar la impressió a la gent que sense ells no es pot fer res. Ara, els que fan l'esforç d'organitzar i mantenir vius aquests moviments saben més que ningú que el mèrit i la feina són només seus. A ells, per tant, vull donar exclusivament l'enhorabona.

► A Sant Joan hi ha hagut tradicionalment un grup de gent que, a nivell particular, organitzava la cavalcada dels Reis. D'uns anys ençà, aquesta s'ha anat deteriorant i empobrint, fins arribar al nivell que hem pogut veure enguany: tres cavalls, amablement cedits pel contractista oficial de l'Ajuntament, els tres reis de rigor i uns quants (pocs) patges. Els petits detalls (com els fusters i la banda de tambors) que li donaven color i la solemnitat, però que són els que duen feina, brillaven per la seva absència. El meu dubte és si aquesta decadència és deguda a l'excessiu afany monopolitzador de l'Ajuntament o a l'ofegament a què el consistori actual sotmet els grups que antigament organitzaven la festa, però en tot cas, el que és ben segur que hi ha perdut és el poble.

► Vaig acollir amb alegria el nomenament d'en Joan Barceló, ex-batle de Sant Joan per excel·lència, com a director general de Política Lin-

güística. Per ser franc, he de dir que també vaig veure el nomenament amb una mica d'escepticisme, i no m'ha enganat de res. Una de les primeres actuacions d'aquest país nostre ha estat fer arreglar la teulada de l'església de Sant Josep, d'Eivissa, i enterrar uns fils de telefònica (els doblers que ell administra són en teoria per a normalització lingüística). Les justificacions del batle de Sant Josep, del director general, Joan Barceló, i del conseller de Cultura, Bartomeu Rotger, són molt pintoresques i freguen el cinisme. Ara faltaria saber si en aquesta església, a partir d'ara, faran missa en català i si a la teulada l'anomenaran pel seu nom, o si li diran «tejado».

Totes les ocasions són bones per penjar-se medalles i aparèixer en públic.

El nostre batle li ha agafat el gust a això de ser notícia al diari. Sobretot, a ser-ho per donar la nota. És únic a tot Mallorca. Segons el diari *Última Hora* de dia 13 de gener, en una reunió que es va fer per ajuntaments afectats pel «Pla del Pla» del Govern Balear per discutir les directrius referides a l'extensió mínima d'una parcel·la per construir

vivendes, el batle de Montuïri (del PP) va manifestar que era partidari de no donar més permisos per fer «casetes d'aperos», perquè l'experiència diu que totes acaben en segones vivendes i xalets. Tots els batles hi estigueren d'acord, llevat de... qui vos pensau? El nostre batle Mora, que va dir que no tan sols no se n'hauria de limitar la construcció, sinó que s'hauria de promocionar. L'únic de tot el Pla que li agradaria tenir un betlem permanent dins els comellars del seu poble! Quins interessos inconfessables deu defensar el nostre batle amb aquesta postura tan estranya i contradictòria amb els temps que corren?

Joan Bauçà

METEOROLOGIA

Temperatura		Dia	Precipitació	Cel	Vent dominant	Fenòmens observats	Mes: desembre Any: 1995	
Max	Min							
18	7	1	0,9	3/4 tapat	llevant		Estació: Revista Mel i Sucre de Sant Joan de Mallorca	
16	8	2		clar	llevant			
15	8	3	0,5	3/4 tapat	tramuntana		Fonts: Guillem Company, Miquel Alzamora i Miquel Company	
16	8	4	2,4	3/4 tapat	tramuntana			
13	8	5	10,6	tapat	tramuntana			
13	5	6	9,7	2/4 tapat	tramuntana	vent fluix		
15	5	7		2/4 tapat	llevant		25,5	
17	7	8		2/4 tapat	xaloc			
17	6	9		1/4 tapat	xaloc			
16	7	10	1,4	2/4 tapat	llevant			
16	8	11	1,3	2/4 tapat	llevant			
15	8	12	1,3	1/4 tapat	llevant			
12	6	13	0,7	3/4 tapat	variable	vent fluix		
8	4	14	4,5	tapat	gregal	vent fluix		
17	5	15		2/4 tapat	gregal			
18	10	16	2,4	2/4 tapat	ponent			
15	6	17		clar	ponent		10,2	
14	5	18		clar	ponent			
13	5	19		clar	ponent			
15	4	20		clar	ponent			
16	5	21		clar	ponent			
17	9	22		2/4 tapat	ponent	vent fluix		
19	12	23		2/4 tapat	ponent			
19	13	24		clar	ponent	vent moderat		
21	14	25	0,5	2/4 tapat	ponent	vent moderat		
18	14	26		3/4 tapat	ponent	vent moderat		
16	8	27	2,1	tapat	mestral		11,1	
17	8	28		2/4 tapat	mestral			
15	6	29	1,6	2/4 tapat	ponent			
18	11	30	6,6	2/4 tapat	llebeig			
16	12	31	0,3	clar	ponent	vent moderat		
15,8	7,8						46,8	Precipitació total

La paradoxa del nostre clima és que tant li fa ploure poc com ploure massa. Aquesta és la millor premissa per resumir un any poc plujós i amb temperatures molt suaus.

El mes de desembre s'ha caracteritzat per la bonança meteorològica, amb dies grisos i plujosos, però que, en resum, han deixat pocs litres al llarg del mes. La bonança s'ha reflectida en els valors termomètrics suaus que, just s'han vist alterat amb una sola màxima inferior als 10°. La resta de dies hem tingut un clima benigne que estava reforçat per una presència de vents, tant de ponent, com de llevant, però que sempre donaven suavitat a les temperatures.

Aquesta bonança del temps ha avançat la floració dels ametllers i ha permès que els tractorers i pagesos sembrassin abans que, succeís el que passà l'any passat. La suavitat de les temperatures ha avançat la floració dels ametllers, la qual, des d'aleshores, estarà exposada a les inclemències de les gelades del febrer i març.

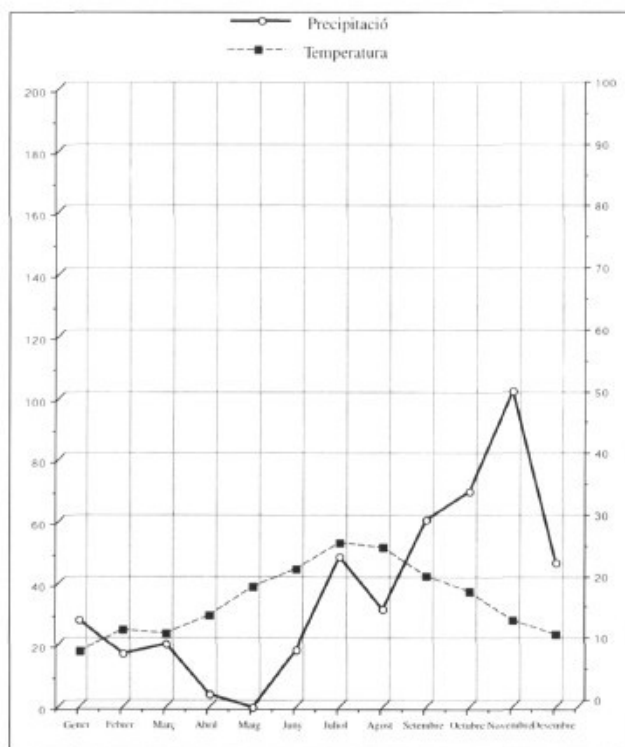
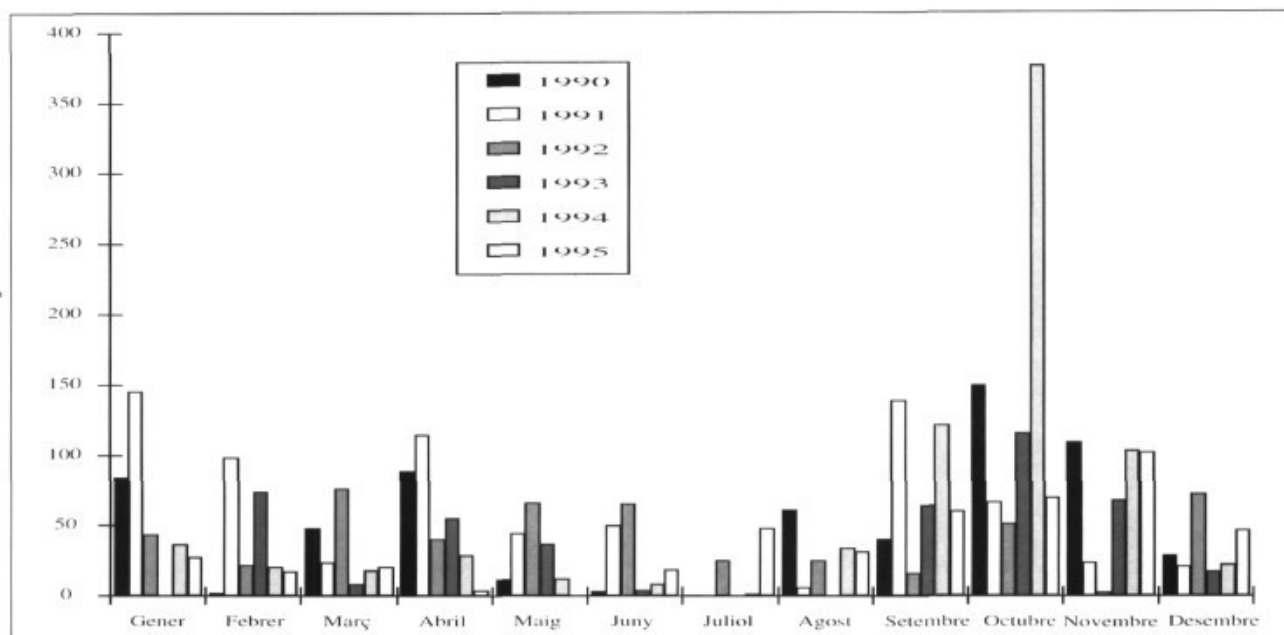
La pluja caiguda durant el mes de desembre ha estat normal, amb molts de dies plujosos o de cama d'aranya, que mantingueren el cel ennuvolat durant 23 dies. La predominància del temporal de ponent a la costa Atlàntica i franges orientals de la península Ibèrica va fer que es desbordassin rius i que hi hagués inundacions i, lamentablement, morts. Aquest temporal just deixava els restes a les illes que, estaven sumides dins uns cels grisos, però poc plujosos. De fet, però, com diuen: . La pluja recollida durant el mes ha estat la següent:

dia 1	0,9
dia 3	0,5
dia 4	2,4
dia 5	10,6
dia 6	9,7
dia 10	1,4
dia 11	1,3
dia 12	1,3
dia 13	0,7
dia 14	4,5
dia 16	2,4
dia 25	0,5
dia 27	2,1
dia 29	1,6
dia 30	6,6
dia 31	0,3
TOTAL	46,8

En resum, el comportament climatològic del mes de desembre ha estat relativament normal, amb la puntualització de la suavitat de les temperatures que, si hagués de confirmar-se allò de la cultura popular per Nadal fa estiu, a Pasco prop del caliu, haurem de vetllar per la llenya fins passat l'abril que, .

Com ha estat l'any 1995?

Estadísticament, 1995 ha estat l'any menys plouent del quinquenni 1990-1995, per baix de 1993 que el superà amb 40 litres/m². Aquest quinquenni que passarà a la història meteorològica per ser un cicle humit i plujós, i

GENER	28,1	9,0
FEBRER	17,3	12,6
MARÇ	20,6	11,9
ABRIL	4,2	14,9
MAIG	0,0	19,5
JUNY	18,6	22,5
JULIOL	48,7	26,7
AGOST	31,8	25,9
SETEMBRE	60,6	21,2
OCTUBRE	70,1	18,7
NOVEMBRE	102,5	14,1
DESEMBRE	46,8	11,8
TOTAL	402,5	

Meteorològicament, aquest any ha estat una mica irregular, ja que durant el primer quadrimestre les pluges no foren quantioses, mentre que durant l'estiu es recolliren 99,1 del total de l'any. La tardor, tot i ser una mica humida, per la persistència de dies de pluja no ha estat superior a la mitja.

Respecte a les temperatures, totes les estacions de l'any han tingut uns valors termomètrics suaus, la qual cosa ha fet que el fred no hagi protagonitzat cap situació excepcional. De fet, l'estiu, no ha estat ni de bon tros, la meitat del que va ser el 94, amb valors màxims xafogosos.

En definitiva, la diversitat del clima s'ha vist reflectida una vegada més en la irregularitat dels elements.

Miquel Company i Miquel Alzamora

contrastarà amb els petits períodes de sequera i grans pluges.

La precipitació total i la temperatura mitjana mensual és la que avançam:

Cercam fotografies que facin referència al temps (nevades, llamps, cap de fiblons...) i a la meteorologia i, també, aquelles que sien conseqüència dels seus efectes (inundacions, torrentades, calabruixades...).
Si qualcú en té, m'ho podria comunicar.
MIQUEL COMPANYY

Bon profit

Amanida de macarronets

Ingredients: macarronets, 2 ous, tonyina, cuixot, olives, tàperes, salsitxes, 1 pot mitjà de pebres vermells.

Preparació: S'han de bullir els macarrons en abundant aigua amb sal, un rajolí d'oli, una fulla de llorer i un all sencer. Mentrestant, es posen a bullir dos ous i es cou el pebre vermell tallat a tiretes amb oli, sal, sucre, all trossejat i una fulla de llorer. Amb el mateix oli es fregeixen les salsitxes.

Es posen els macarrons bullits dins una ribella i s'hi afegeix el pebre i les salsitxes trossejades. S'ha d'anar alerta a l'hora de mesclar-ho. S'adorna amb l'ou dur trossejat, olives i les tàperes.

Musclos amb nata

Ingredients: 1 kg. de musclos, 1 ceba, julivert, 2 alls, 200 gr de nata líquida.

Preparació: Es fan nets els musclos i s'obren al vapor. Quan hagin refredat, es lleva una closca i es col·loquen en un perol. Es trosseja la ceba i els alls i es sofregeix tot dins una paella. Llavors s'hi afegeix la nata líquida, un poc de sal i pebre negre i es lliga la salsa. Quan està feta se tira per damunt els musclos i s'hi posa julivert i s'acaba de coure al forn.

Coca d'espínacs

Ingredients: 1 kg. de farina, 1 escudellet de llet (250 cl.), 1 cullerada grossa de saïm i 1 d'oli, 1 cullerada petita de sal i de sucre, 2 ous i llevat de forn.

Preparació: Per començar, mesclam el saïm, l'oli, la sal, el sucre i els ous. Dins un plat amb farina hi mesclam el llevat i un poc de llet tèbia i feim una pasteta. Ho tapam amb farina i es deixa fermentar. Afegim el que queda de llet a la mescla anterior, ho ben remenam i hi afegim la farina fins que tinguem la pasta a punt.

Per posar damunt la coca preparam una mescla d'espínacs sofregits, ous durs, tonyina i un pessic de sal. Ho covem tot i ja tenim la coca a punt de menjar.

FONTANERIA i FERRERIA J. COMPANY

*Instal·lació de banys i
de calefacció central
Llanterneria en general
Ferreria*

C/ Consolació, 17. Sant Joan
Tel. 52 62 77

RESTAURANT - BAR

Cta. Manacor - Inca, km 9 Tel. 830246 PETRA

Notícies de la Biblioteca i l'Arxiu municipals

L'any 1995 ha estat experimental per a l'Arxiu Municipal.

Gràcies a la petició formulada pel Col·lectiu Teranyines a l'Ajuntament de Sant Joan, l'Arxiu ha romàs vinculat a la Biblioteca en els dos aspectes següents:

- L'horari (el mateix de la Biblioteca).
- La persona encarregada de l'Arxiu és la mateixa que la de la Biblioteca.

Aquest acord es posà en funcionament a finals de gener de 1995 i, fins a finals d'any, s'han comptabilitzat 98 consultes.

Una millora de la qual cal felicitar l'Ajuntament i el Col·lectiu Teranyines.

Catalina Lluïsa Gayà

EL PLAER DE BEURE Viñas de Gain 1992

Viñas de Gain, que en la llengua Euskera significa «entre alzines», s'elabora a la bodega anomenada Cosecheros Alaveses, on es vinifica junt amb el famós Artadi (que és un vi negre jove molt conegut).

El vi en qüestió s'ha elaborat a partir d'una exhaustiva selecció de raïms de la varietat Tempranillo, complementada només en un 15% amb les varietats Graciano, Mazuelo i Garnatxa. El Tempranillo regna per excel·lència a tota la Rioja i és molt abundant en altres zones vitícoles. Gràcies a una elaboració acurada, dirigida per l'enòleg Benjamín Romero, aquesta varietat veu afavorides de la millor manera les seves virtuts organolèptiques, resultant un vi original i d'aromes complexes amb tocs especiats.

S'elabora mitjançant llargues maceracions i després es realitza una criança durant catorze mesos en bóta de roure americà. S'aconsegueix un vi de color cirera, d'aromes intenses, com-

plexes, que recorden a la fruita madura, amb tocs especiats i balsàmics. En boca, és llarg, equilibrat, i posseeix una càrrega tànica rica i madura.

És un vi que hom recomana per acompanyar plats de carn molt elaborats, així com també per a embotits.

Cosecheros Alaveses.
Cra. de Logroño, s/n.

1300 Laguardia (Àlava).

Francesc Grimalt

Agenda - Gener

Natalicis

Agnès Oliver Galmés (4-XII-1995)
Andreu-Joan Bauça Company (23-XII-1995)

Defuncions

Joan Gayà Gayà (17-XI-1918 / 1-XII-1995)
Andreu Florit Pocoví (6-IV-1912 / 21 XII-1995)
Joan Bauça Gayà (11-VIII-1912 / 24-XII-1995)

Noces

Joan Moratinos Jaume-Maria de les Neus Bordoy Serra
(23-XII-1995)

Apotecaries de guàrdia

Diumenges

Dia 7: Vilafranca
Dia 14: Arianý
Dia 21: Montuiri
Dia 28: Petra
Dia 4 feb.: Porreres
Dia 11: Sant Joan
Dia 18: Vilafranca

Horari d'autobús

Sant Joan-Palma-Sant Joan: 7.50 h; 13.00 h; 15.20 h;
16.20 h; 18.20 h; 19.30 (dies feiners).
Sant Joan-Palma-Sant Joan: 8.25 h; 10.00 h; 18.25 h;
19.30 h (dies festius).

Horari d'assistència mèdica

Centre sanitari: 10.30 h - 13.00 h (de dilluns a divendres).
PAC de Vilafranca: resta d'hores.

Horari de farmàcia

Estiu: De 10 h a 13.30 h / De 18 h a 21 h
Hivern: De 10 h a 13.30 h / De 17 h a 20 h

Horari de misses

19 h (dies feiners) / 10.30 h i 19 h (dies festius)
Consolació: 16 h

Telèfons d'interès

Bombers: 55 00 80
Centre Sanitari: 52 63 11
GESA: 55 41 11

Ajuntament: 52 60 03
Apotecaria: 52 62 52
Centre meteorològic: 26 46 10
Guàrdia Civil: 56 00 27
OCB: 72 32 99
PAC (Vilafranca): 56 05 50

El temps

Pluviometria G. Company
Desembre

dia 1	0,9	dia 14	4,5
dia 3	0,5	dia 15	2,4
dia 4	2,4	dia 16	0,5
dia 5	10,6	dia 25	0,3
dia 6	9,7	dia 27	2,1
dia 10	1,4	dia 29	1,6
dia 11	1,3	dia 30	6,6
dia 12	1,3	dia 31	0,3
dia 13	0,7		

Total mes 47,8

Total acumulat: 449,1 l/m²

La lluna

Creixent de dia 1 a dia 5.
Plena de dia 6 a dia 13.
Minvant de dia 14 a dia 20.
Nova de dia 21 a dia 27
Creixent de dia 28 a dia 31

Efemèrides

GENER DEL 76 A SANT JOAN

- El Teleclub organitzà celebracions per la nit de cap d'any i per Sant Antoni.
- Pel gener de 1976 Sant Joan tenia 2.042 habitants.
- Dia 25 de gener fou elegit batle de la vila, després de les primeres eleccions democràtiques, Joan Barceló Mates, *des Pujol o Burixó*.

GENER DEL 85 A SANT JOAN

- Dia 1 de gener l'Estat espanyol entrà a formar part de la Comunitat Europea. *Mel i Sucre* se'n féu ressò amb exemples com l'entrada en funcionament de l'IVA.
- *Mel i Sucre* ingressà a l'Associació de la Premsa Forana.
- Dia 6 a l'església parroquial s'interpretà l'obra teatral *Els Reis*.
- Per Sant Antoni es cremaren la respectable quantitat de catorze foguerons.

Gracià Sánchez

TERANYINES

Si vols fer poble
i conèixer la teva història
subscriu-te a les

MONOGRAFIES SANTJOANERES

R a i m o n

i

i

i

i

Mel i Sucre